

13 בספטמבר 2016

הודעה לעיתונות

הישג בתכנית הרב שנתית החדשה:

תוספת של כ- 7 מיליארד ₪ לתקציב מערכת ההשכלה הגבוהה

במרכז התכנית:

- תוספת של כ- 2 מיליארד ₪ יופנו להקמת תשתיות מחקר ועידוד המצוינות המחקרית-מדעית תוך הפיכת מדינת ישראל למעצמת ידע (BIG DATA) ולמובילה בתחומי המחקר הבסיסי ובכלל זה מדעי המחשב
- תוספת של כ- 1 מיליארד ₪ לשילוב אוכלוסיות ייחודיות במערכת ההשכלה הגבוהה, ובכלל זה: ערבים, חרדים, המגזר האתיופי ותושבי הפריפריה (סה"כ התקציב לשילוב יעמוד על 2.3 מיליארד ₪)
- הכשרת הון אנושי איכותי והתאמתו לצרכי המשק והתעסוקה
- קידום הבינלאומיות במערכת ההשכלה הגבוהה במסגרתה יגיעו אלפי סטודנטים מאמריקה, אירופה והמזרח הרחוק ללמוד בישראל

שר החינוך ויו"ר המל"ג נפתלי בנט: "מדינת ישראל יוצאת היום לתכנית חומש

שתפתח את המחקר והחוקרים הישראלים ותבטיח את המשך הקידמה והחדשנות של האקדמיה הישראלית בעולם. אנו מביאים למערכת שחוותה רק לא מזמן עשור אבוד, תקופה חדשה של חדשנות וקידמה. אנו מציבים רף גבוה יותר: לא על המחקר לבדו ניבחנו, אלא גם על תרומתה של מערכת ההשכלה הגבוהה לצמצם את הפערים החברתיים בישראל. כפי שעשינו במערכת החינוך בכל הנוגע ללימודי המתמטיקה, כך גם בהשכלה הגבוהה- לא נוותר על הרמה, על עומק ואיכות המחקר, אך לא נוותר גם על החוקר, על שילובם של החרדים, הערבים, יוצאי אתיופיה ובני הפריפריה.

כשחתן פרס הנובל הבא יגיע משדרות וכלת מדלית פילדס תגיע מאלעד, כשפרס וולף יוענק לחוקר מרהט וכשהפקולטה לרפואה בתל אביב תהיה מלאה בסטודנטים מהפריפריה, אז נדע כי עמדנו ביעד, כי המוסד החשוב והרם הזה מילא את ייעודו החברתי”

יו"ר ות"ת פרופ' יפה זילברשץ: "התכנית הרב שנתית החדשה מהווה הישג גדול:

היא תזרים למערכת ההשכלה הגבוהה כ-7 מיליארד ₪ תוספתיים בשש השנים הקרובות ותעמיד את תקציב ההשכלה הגבוהה על הסכום הגבוה ביותר אי פעם. בשנת 2022 יגיע תקציב ההשכלה הגבוהה העומד היום (2016) על 10 מיליארד ₪ בשנה, לסכום של 12 מיליארד ₪ בשנה.

התכנית מיועדת בראש וראשונה להקמת תשתיות מחקר ועידוד המצוינות המחקרית-מדעית להפיכת מדינת ישראל למעצמת ידע (BIG DATA) כמו גם לקידום המחקר במדעי הטבע, היהדות, החברה והרוח תוך מחויבות לעקרונות החופש האקדמי, התחרותיות והשאיפה למצוינות. בנוסף יוקצו משאבים להנגשת ההשכלה הגבוהה לכל רבדי החברה בישראל ולפתיחת שערי המוסדות להשכלה גבוהה בפני סטודנטים בינלאומיים יהודים ושאינם יהודים. התכנית תקדם את יצירת הקמפוס החדש ותתמקד בפתוח למידה מקוונת ובמיזמים לקידום חדשנות ויזמות בהוראה. בכוונתי להקים כבר בימים הקרובים צוותים מקצועיים במל"ג ובות"ת לגיבוש תכניות יישום פרטניות לטובת מערכת ההשכלה הגבוהה כולה”.

אמיר לוי, הממונה על התקציבים במשרד האוצר: "משרד האוצר הכריז

על צמצום אי השוויון בישראל כיעד המרכזי שלו בתקציב המדינה לשנתיים הקרובות. המשרד רואה בחינוך בכלל ובהשכלה הגבוהה בפרט ככלים מרכזיים לחיזוק הצמיחה והפריון במשק ומתן שוויון הזדמנויות לכלל יחדי ישראל. לאור זאת, סיכמנו עם משרד החינוך על תכנית שתיתן למערכת ההשכלה הגבוהה את המשאבים הנדרשים לה להמשך צמיחה ושגשוג. התכנית כוללת מהלכים חדשניים לחיזוק הקשר בין תפוקות ההשכלה הגבוהה למשק בכל הנוגע להכשרת ההון האנושי, תכנית

מפורטת להגברת תהליך הנגשת מערכת ההשכלה הגבוהה לכלל האוכלוסיות במדינה בדגש על שילוב האוכלוסייה החרדית ובני המיעוטים, ואת המשאבים הנדרשים להמשך המאמץ לחיזוק את המצוינות המחקרית של האקדמיה."

שר החינוך ויו"ר המל"ג **נפתלי בנט**, יו"ר ות"ת פרופ' **יפה זילברשץ** וראשי מערכת ההשכלה הגבוהה והאקדמיה בישראל הציגו היום (יום שלישי, 13.9) את התכנית הרב שנתית החדשה למערכת ההשכלה הגבוהה לשנים **תשע"ז – תשפ"ב** אשר גובשה בחודשים האחרונים על ידי הדרגים המקצועיים בות"ת ובמשרד האוצר.

במסגרת התכנית יגדל בסיס התקציב של מערכת ההשכלה הגבוהה באופן מדורג מידי שנה במאות מיליוני שקלים. כבר מהשנה הראשונה ליישומה של התכנית (**תשע"ז**) יעלה תקציבה בכ **450 מיליון** ₪ ועד השנה השישית (**תשפ"ב**) בה יגדל בכ **1.8 מיליארד** ₪ (סה"כ התוספת התקציבית במצטבר נאמדת **בכשבעה מיליארד** ₪). משמעות התוספת היא שתקציב מערכת ההשכלה הגבוהה בשנה השישית צפוי לעמוד על כ **12** מיליארד ₪ - **הגדול ביותר שהיה מאז הקמת המועצה להשכלה גבוהה.**

התכנית הרב שנתית החדשה הינה מקיפה ונותנת מענים בשורה של נושאים, ועיקרם: עידוד המצוינות המדעית-מחקרית, חדשנות בהוראה, בינלאומיות, הכשרת ההון האנושי והתאמתו לשוק התעסוקה וקידום ושילוב אוכלוסיות ייחודיות במערכת ההשכלה הגבוהה.

להלן העוגנים המרכזיים של התכנית החדשה:

1. **קידום תשתיות מחקר ועידוד המצוינות המחקרית-מדעית:** במסגרת זאת יתווספו לתקציב כ- **2 מיליארד** ₪. תקציב זה יוקצה להגדלת המשאבים למחקר תחרותי תוך הגדלת התמיכה בקרן הלאומית למדע ובקרנות מחקר בינלאומיות וכן **להקמת תשתית על** בתחומי מחקר מובילי שינוי, בניהם: מדעי החיים (רפואה מותאמת אישית), פיזיקה (קוונטום), כימיה (חומרים), חברה ורוח. פיתוח התשתיות יהיה מבוסס על פיתוח מקביל בו זמנית של תשתית מחשוב ונתונים (**Big Data**) והכשרת כח אדם מקצועי לנושא. כיום

לרוב נתוני המחקר של החוקרים באקדמיה (בין 70 ל 80 אחוז בממוצע) אין שימוש מעשי בסופו של יום. בשיטת מחקר שיתופית ופתוחה עשויים אותם ממצאים (שהיום נמצאים במעבדה של החוקר ואין אליהם גישה לאחרים) להיות משמעותיים מאוד לחוקר אחר. לצורך יישום מטרה זו יש להקים מערכת מפותחת של תשתיות וכוח אדם בנושא ביג דתה שתביא לחסכון משמעותי בעלויות המחקר וצמצום זמן המחקר של החוקרים מכלל הדיספלינות המחקריות.

2. **חדשנות בהוראה ושיפור איכות ההוראה:** בעידן הדיגיטציה בו המידע כולו נמצא בהישג יד יש מקום לחשוב מחדש על ההוראה בכלל וההוראה האקדמית בפרט על מנת לייצר לסטודנטים חוויה לימודית מאתגרת. לשם השגת מטרה זו יושקע בשנים הקרובות סכום של **120 מיליון** ₪ שיכלול מענקים להפקת קורסים מקוונים ברמה הגבוהה ביותר. הקורסים המקוונים ינגישו את הידע הצבור במערכת ההשכלה הגבוהה לסטודנטים בארץ ובעולם ולאוכלוסיות רבות שאינן יכולות לפקוד את כתלי המוסדות. הפקת הקורסים המקוונים תהיה ברמה גבוהה ביותר ותתמקד מעבר להנגשה גם בפדגוגיה ובטיפול איכות ההוראה. בנוסף לכך יושקעו עשרות מיליוני שקלים בהקמת **מעבדות חדשנות** ליזמות לסטודנטים שישפרו את חווית הלימוד בקמפוס ויאפשרו לסטודנטים לפתח רעיונות תוך קבלת סיוע מהמוסדות להשכלה גבוהה ומגורמים מחוצה לה. התכנית לשיפור איכות ההוראה שהחלה בתכנית הקודמת, תמשיך גם בשנים הקרובות ויוקצו לה כ- **80 מיליון** ₪.

3. **בינלאומיות במערכת ההשכלה הגבוהה:** בעולם גלובלי, להגעתם של סטודנטים בינלאומיים ללמוד במוסדות אקדמיים ישראלים יתרונות רבים: למוסדות, לסטודנטים הישראלים ולמדינת ישראל. במקביל יש חשיבות רבה גם להקניית חווית לימוד גלובלית לסטודנטים הישראלים (הקניית הכלים והכישורים הדורשים להם על מנת להשתלב בעולם האקדמי ובשוק העבודה הגלובליים). במסגרת התכנית החדשה היעד הוא להגדיל את מספר הסטודנטים הבינלאומיים שיבואו ללמוד בישראל מכ- **12,000** כיום (כולל

תארים מלאים ותקופות קצרות ברמות תואר ראשון, שני, שלישי ופוסט-דוקטורט) עד לכ- 25,000 בתוך כחמש שנים תוך התמקדות בהבאת סטודנטים לתארים שניים, פוסט דוקטורנטים וסטודנטים לתקופות קצרות. לאור זאת, הצפי הוא שמספר הסטודנטים לתואר שני יגדל מכ-1,600 היום לכ- 3,000 בסוף התקופה. קהלי היעד העיקריים בהקשר של תכניות לתואר שני הינם סטודנטים מצטיינים – יהודים שאינם יהודים מצפון אמריקה והמזרח הרחוק – בפרט סין והודו.

מספר הדוקטורנטים יגדל מכ-800 לכ-1,000, ומספר הפוסט-דוקטורנטים מכ-1,000 עד למעל 2,000 באותה תקופה. כמו כן, מספר הסטודנטים המגיעים לארץ לתקופות קצרות (דוגמת קורסי קיץ, סמסטרים או תכניות חילופים אחרות) יגדל מכ-5,000 בשנה היום עד לכ-15,000 בשנה בתום תקופה של חמש שנים.

התוספת התקציבית המיועדת לנושא הבאת סטודנטים בינלאומיים לרבות בטר דוקטורנטים, ולנושא חווית הלימוד הגלובלית תעמוד על כ-300 מיליון ₪ ובסה"כ התקציב הכולל יעמוד על כ-450 מיליון ₪.

4. הגדלת מספר חברי סגל והסטודנטים בדגש על תחומי הנדסה ומדעי המחשב

הנדרשים למשק ולשוק התעסוקה בישראל: במסגרת התכנית יתווספו כ-1.4 מיליארד ₪ למוסדות להשכלה גבוהה עבור הגדלת מספר חברי הסגל והסטודנטים. לפחות מחצית מהסכום מיועד לעידוד לימוד, הוראה ומחקר במקצועות הנדרשים למשק ושוק התעסוקה, ובכלל זה: הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, הנדסת תוכנה, מדעי המחשב ומערכות מידע. החלק השני ייועד לכל יתר המקצועות ויושם דגש על גיוס סטודנטים וסגל איכותי למדעי הרוח.

התקציב ות"ת המיועד לקידום מדעי הרוח יוכפל במסגרת התכנית החדשה בכפי 2.5 במסגרת התכנית החדשה, מכ- 40 מיליון ₪ בתכנית הקודמת לכ- 100 מיליון ₪ בתכנית הנוכחית, אשר תכלול: שיפור התמיכה במחקר, הגדלת מספר הסטודנטים תוך שימת דגש על איכותם, קידום ממשקים חיצוניים

לאקדמיה בדגש על מערכת החינוך, מוסדות תרבות ומעורבות ציבורית והכוון תעסוקתי.

5. **קידום ושילוב בני מיעוטים:** המשך שילובם של ערביי ישראל בחברה הישראלית בכלל ובמערכת ההשכלה הגבוהה בפרט הינו יעד מרכזי בתכנית החדשה. החברה הערבית¹ בישראל מונה כיום כ-1.75 מיליון תושבים המהווים כ-20.7% מאוכלוסיית ישראל. הרחבת נגישות החברה הערבית להשכלה הגבוהה תוך שאיפה לייצוג הולם, יש בה בכדי לסייע באופן משמעותי בשילובה בחברה הישראלית באופן איכותי ומלא, דבר שיוביל לצמצום הפערים בתחומי הכלכלה והחברה. במסגרת התכנית יגדל שיעור הסטודנטים מקרב אוכלוסיית המיעוטים מ-14% מכלל התלמידים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל היום, עד ל-17% בשנת 2022. סך התקציב למשך כל התכנית יעמוד על כמיליארד ש"ח.

יצוין כי בימים אלה שוקדת וועדה משותפת למל"ג וות"ת על בחינת ההצעות שהוגשו להקמת קמפוס בישוב ערבי.

6. **קידום ושילוב האוכלוסייה החרדית:** התכנית להגברת הנגישות להשכלה גבוהה לאוכלוסייה החרדית החלה בחומש הקודם. במסגרת התכנית החדשה המטרה היא להגדיל את מספר הסטודנטים החרדים במערכת ההשכלה הגבוהה מ-12,000 היום ל-19,000 סטודנטים בשנת תשפ"ב. התוספת התקציבית להשגת היעד תעמוד על כ-חצי מיליארד ש"ח, וסך כל התקציב בשש השנים הקרובות יעמוד על כ-1.2 מיליארד ש"ח.

7. **קידום ושילוב יוצאי אתיופיה:** לראשונה תגובש בחודשים הקרובים במל"ג/ות"ת תכנית ייעודית לשילובם של יוצאי העדה האתיופית במערכת ההשכלה הגבוהה. נושא זה היה מצוי עד כה באחריות משרד הקליטה. במסגרת זו תגובש תכנית מיוחדת שתחל לפעול בשנת הלימודים תשע"ח. עלות התכנית מוערכת בכ-95 מיליון ש"ח.

---

¹ החברה הערבית: הכוונה לאוכלוסייה ערבית לרבות דרוזים וצ'רקסים

8. **קידום נשים באקדמיה: בשנת 2011** צוות בראשות נשיאת אוניברסיטת בן גוריון, פרופ' **רבקה כרמי**, איתר את החסמים החברתיים, תרבותיים וטכניים המקשים על קידומן של נשים באקדמיה. לאור זאת הוקמה ועדת היגוי משותפת למל"ג/ות"ת, בראשות פרופ' **רות ארנון**, נשיאת האקדמיה הלאומית למדעים דאז שהגישה ביולי 2015 דו"ח המלצות שכלל את שלושת המוקדים הבאים: הכוונת נשים למחקר אקדמי, לרבות הגדלת מספר מלגות הצטיינות, ושיפור תהליכי חניכה במהלך הדוקטורט; גיוס נשים לסגל האקדמי הבכיר, לרבות גיוס פרואקטיבי והכשרה מגדרית של ראשי ועדות הגיוס וראשי מחלקות; קידום נשים בסגל האקדמי הבכיר תמרוץ המוסדות לטיפול בנושא, ימי עיון וסדנאות, בקרב בעלי תפקידים במוסדות ועוד. על בסיס המלצות ועדות כרמי וארנון יוקצה תקציב לתמיכה בפעילות רוחבית משותפת לקידום נשים באקדמיה בהיקף של כ **70 מיליון ₪**.

פרופ' פרץ לביא, יו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות ונשיא הטכניון אמר כי "החלטת הממשלה על התוספת לתקציב תכנית הרב שנתית מהווה הכרה בתרומה האסטרטגית של האקדמיה הישראלית ושל ההון האנושי שלה לחוסנה הלאומי של המדינה. מדובר בהישג משמעותי, שיאפשר למוסדות האקדמיים להגדיל את ההשקעה בתשתיות המחקר, בהוראה ובחינוך האקדמי, ולהקצות משאבים לצמצום תופעת בריחת המוחות, להחזרת חוקרים מוכשרים מחו"ל, למאבק בחרם האקדמי ועוד. האקדמיה הישראלית היא שהפכה את מדינת ישראל ל-**Start Up Nation**, והתוספת התקציבית שתועבר למערכת ההשכלה הגבוהה תסייע לשמר את מעמדה כמעצמת היי-טק מובילה בתחום."

פרופ' נילי כהן, נשיאת האקדמיה הלאומית למדעים: "במסגרת תפקידיה על פי חוק פועלת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים כגוף מייעץ לממשלת ישראל ולמוסדות המדינה, ובכלל זה לות"ת בכל הנוגע לקידום המחקר במדינת ישראל ובניית תשתיותיו. הענקת תקציבי מחקר לחוקרים על בסיס תחרותי היא הכלי המרכזי לקידום מצוינות במדע, מצוינות הפועלת לא רק להעשרת הידע על עולמנו

אלא גם לרווחת החברה, לכלכלתה ולביטחונה. האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מקדמת בברכה את הגידול בתקציבי ההשכלה הגבוהה, במיוחד את ההעלאה המרשימה בתקציבי המחקר ותשתיותיו."

פרופ' **שלמה גרוסמן**, יו"ר וועד ראשי המכללות: "אנו מברכים את שר החינוך, שר האוצר ויו"ר הות"ת על השקעתם בגיבוש תכנית החומש להשכלה הגבוהה. ההחלטה להסיר את החסמים ולהגדיל את מספרי הסטודנטים הלומדים לתואר ראשון במכללות הציבוריות, תיתן מענה הולם לביקוש הגובר ללימודים. המשאבים שיוקצו למכללות יושקעו בשיפור וחיזוק איכות ההוראה והמחקר לטובת הסגל האקדמי והסטודנטים.

גלעד ארדיטי, יו"ר התאחדות הסטודנטים והסטודנטיות בישראל: "אם בעשור הקודם האתגר של מערכת ההשכלה הגבוהה היה בעיקרו אתגר כלכלי, כעת האתגר הוא לגבי מהות ורלוונטיות התואר. לתפיסתנו, התוכנית הרב שנתית שמובילה הות"ת היא יריית פתיחה למהלכים חשובים ואנו מודים לשר החינוך, שר האוצר וליו"ר הות"ת על התמיכה המשמעותית בה. כעת האתגר עובר אל המוסדות, המרצים, וגם אלינו הסטודנטים, ביישום התוכנית יחד עם הות"ת מל"ג ובהרחבת הרלוונטיות של ההשכלה הגבוהה. אנו מאמינים שתקופת הלימודים יכולה וצריכה להיות מאתגרת, מסקרנת, מעצימה ויוצרת ערך מוסף משמעותי לסטודנט ולחברה, עכשיו על כולנו לפעול למען זה, כדי שהמערכת תשגשג".